

INTERAKTIV O'QITISHNING METODOLOGIK PRINSIPLARI

Abduraximov Shoqosim Abduraxmonovich

Qo'qon DPI o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada interaktiv o'qitishning metodologik prinsiplari tahlil qilinadi. Interaktiv yondashuvning mohiyati, uning ta'lim jarayonidagi roli va samaradorligi muhokama etiladi. Mualliflar interaktiv metodlarning talabalarning faol ishtirokini ta'minlashdagi ahamiyatini ta'kidlab, zamonaviy o'qitish jarayonida ushbu usullardan foydalanish bo'yicha tavsiyalarni beradi.

Kalit so'zlar: Interaktiv o'qitish, metodologik prinsiplari, ta'lim samaradorligi, faol o'quv jarayoni, zamonaviy ta'lim usullari, talabalarning ishtiroki, o'qitish texnologiyalari.

Interaktiv o'qitish jarayoni an'anaviy (doska yonidagi) o'qitishdan farqli o'laroq bir qancha metodololok qirralar ustunligiga ega. Bu avvalom bor, ishtirokchilarning o'yin qoidalarini ishlab chiquvchi 85as hu85 va bir – biri bilan faol, emotsional tusdagi munosabatlariga asoslanadi.

Muallimning interaktiv o'qitish jarayonida ishning samarasi bir qancha shartlarga bog'liq :

Birinchi – o'quvchi imkoniyatlarining berilgan texnologik (o'yin, trening, mashq) maqsad va vazifalariga mutonosibli. Tanlangan texnologiyaning maqsadiga qarab 85as hu85 u yoki bu vazifani bajaradi tashkilotchi-sardor, kommunikator yoki kelishmovchiliklarni bartaraf qiluvchi, fasilitator.

Ikkinchi – guruh ishtirokidagi o'zaro munosabatlarni hal etishdagi muallimning professional tajribasi. Buning uchun u dialog hamda mul'tilog, ya'ni turkumlashgan professional tajribasi. Buning uchun u diolog xamda mul'tilog, ya'ni turkumlashgan dialog san'atini egalagan bo'lishi zarur. Diolog ko'rinishidagi muloqat psixologiyada ahamiyatli hisoblanadi, chunki an'anaviy "sub'ekt-ob'ekt" munosabadiga zid ravishda "sub'ekt-sub'ekt" munosabatlarini ifodalaydi.

Dialog doimo har – hil fikrlar va ularni ko'rinishlarini, shuningdek, barcha interaktiv o'zaro aloqa katnashchilarining qo'yilgan muammoni birgalikda muhokama kilishini va yechimni topishni nazarda tutadi. Qatnashchilarning faolligi o'quvchilarning shaxsiyatiga emas, balki o'zaro muloqatga, qo'yilgan vazifaga yo'naltiriladi. Dialogdagina qatnashchilar qo'yilgan masalaga turli nuqtai-nazarlar orqali yondashish bilan bir birini o'zoro boyitishadi. Muallim va o'quvchilarning munosabatlaridagi teng xuquqlik, aks aloqa (joyida va ayni vaqtda) ning amalga oshirishi, katta yoshdagi o'quvchilar intilishlarining ro'yobga chiqarib, muammoning yagona izoxini talab etadigan umumiy kommunikativ va ma'no maydonini yaratadi. Zamonaviy muommolar tartibli tufayli ularni tushunishda 85as hu85 ma'nosini beradigan til zarur.

Bu hadiksirash tipik qiyinchiliklar tufayli kelib chiqan bo'lib, shaxsiyat va o'quv sharoitida sodir bo'ladigin munosabatlar stereotiplari bilan bog'liq bo'ladi va o'zoro aloqa o'yini qatnashchilarining avtoritar, zo'rma-zo'raki shablonlarga, manitor uslubiga, leksion va monologik muloqat janriga qaytishi ko'rinishida namoyon bo'ladi. Bo'nday qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun muallimning shaxsi o'zi o'iin qoidalarini ishlab chiquvchi muallimlar va shaxsiy o'sish: peshqadamlilik, shaxslar aro munosabatlar, raqobat va b.q treninglarida qatnashishi lozim.

Rahbar va mutaxassislar, shuningdek, o'yin qoidalarini ishlab chiqaruvchi muallimlarning malaka oshirish va qayta tayyorlash amaliyotida quyidagi o'quv natijalarining ro'yhati keng tarqagan. Bularni o'quv maqsadi sifatida belgilash mumkun: tanishish (85as hu85ct); fanning ma'lum sohasiga tegishli asosiy tushunchalar va vazifalar bilan tanishish asosiy mazmunni o'zlashtirish (literasy): asosiy tushunchalar va vazifalarni tariflab berishga layoqatlilik; uddalomoq (fiterasy): asosiy tushunchalar va vazifalarni faninig ma'lum sohasiga samarali tatbiq

etish; to'liq egallash-mohirlik (mastery): fanning ma'lum sohasiga tegishli asosiy tushunchalar va vazifalarini samarali qo'llash hamda o'zgalarga bu masalada yordam berish. Yuqorida sanab o'tilgan o'quv maqsadlari turli-tuman interaktiv texnologiyalarda keng qo'llaniladi.

Интерактив mashg'ulotlar o'tkazishi jarayonida 86as hu86 tinglovchilarning intellektual uslublari, ma'naviy-axloqiy rivojlanishi va harakterologik xususiyatlarini saviyasi haqida ma'lumot oladi. Bu unga kerak bo'lganda tinglovchilarni psixologik-pedagogik korrektsiyalash va ularga psixologik yordam berishini amalga oshirishiga imkoniyat tug'diradi.

Shunday qilib, tinglovchilar interaktiv texnologiyalar yordamida rahbar va mutaxassislar real professional faoliyatiga mansub bo'lgan sotsial – psixologi va tipik boshqaruv muammolari yechimlarini topishga jalb qiladilar. Malaka oshirish va kadrlarni qayta tayyorlash kurslari qatnashchilari, turli boshqaruv va intellektual qurollarni (menedjer, metodist yoki aktiv tomoshabin va x.k) o'ynab, ularni o'zlashtiradi. Bu qatnashchilar turli vaziyatlarda ularning hati – harakatini xaqqoniy va maqsadga muvofiqligi bilan tanishadilar..

Yuqorida aytilganidan ma'lumki, interaktiv texnologiyalar tatbiq qilingan mashg'ulotlarda ma'lumotni o'zlashtirish an'anaviy o'qitishga qaraganda (bu to'g'rida ko'p izlanishlar natijalari guvohlik beradi) ancha samaralidir. Bu yerda bir paytning o'zida professional fikrlash diapazonining kengayishi, o'quvchilar ijodiy potentsialining rivojlanishi, odamlar bilan ishlash mahoratining egalanishi hamda sotsial tajribani orttirish sodir bo'ladi.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Белошистая, А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников / А.В. Белошистая. – М. : Владос, 2003 – 400 б.

2. Блинова, Т.Л. Активизация познавательного интереса обучающихся в процессе обучения математике: учебное пособие / Т.Л. Блинова; Урал.гос. пед. Ун-т. – Екатеринбург, 2005.- 100б.

3. Божович, Л.И. Проблемы развития мотивационной сферы ребенка // Изучение мотивации поведения детей и подростков / Под ред. Л.И.Божович, Л.В.Благонадежиной. - М. : 1972.- В. 7-44.

4. Выготский, Л.С. Умственное развитие детей в процессе обучения // 86as hu86c статей. – М. : Книга По Требованию, 2013.

5. Гилмуллина, Р.Ш. Дидактическая игра [Электронный ресурс]. – Режим доступа: obshche pedagogicheski etekhnologii / 2013/01/07/didakticheskaya-igra, 15.12.2017

6. Голованова Н. Ф. Общая педагогика: учебное пособие для ВУЗов. – С.-П.: Речь, 2005.

7. Рахманкулова, Н. Х. (2021). Исторические данные о числах и количестве. *INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION*, 2(2), 97-100.

8. HH, M., AA, N., NX, R., GB, U., & UA, M. (2022). КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В ОБЛАСТИ ИКТ. *Международный журнал специального образования детей раннего возраста*, 14(7).